

A PÁPAI REF. FŐISKOLAI
IFJUSÁGI KÉPZŐTÁRSULAT
TÖRTÉNETE.

1891—1912.

LÁSZLÓ JÓZSEF-FÉLE DÍJAT NYERT PÁLYAMUNKA.

IRTA:

SZABÓ IMRE

III. É. PÁPNÖVENDEK.

A FŐISKOLAI IFJUSÁGI KÉPZŐTÁRSULAT TULAJDONA.

PÁPA.

NYOMATOTT A FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1913.

A PÁPAI REF. FŐISKOLAI
IFJUSÁGI KÉPZŐTÁRSULAT
TÖRTÉNETE.

1891—1912.

LÁSZLÓ JÓZSEF-FÉLE DIJAT NYERT PÁLYAMUNKA.

IRTA:

SZABÓ IMRE

III. É. PAPANÖVENDEK.

PÁPA.

NYOMATOTT A FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1913.

ELŐSZÓ.

Jó megemlékezni a régiekről. Jó tudni a multat, amelyen a jelen alapszik s a jövő épül. Azok idejét szándékozom bemutatni, akik öntudatlanul is szép történetet irtak tetteikkel. A pápai tanuló ifjuság idealizmusának történetét, az első szárnypróbákat, az eszthetikai és erkölcsi nézetek kialakulását veszi itt a kegyes olvasó, amint azok a „képzőtársulat“ kereteiben s eszközei felhasználásával kifejlődtek. Az ifjuság történetét, mely mindenkor reménységre jogosít, az önmunkásság szeretetét, melytől a jövő nemzedék karaktere függ, — ezt foglalja magában a képzőtársulat.

A mi képzőtársulatunk nemes hivatása teljesítésében méltán vallhatja magát boldognak. A szépirodalom, költészet, eszthetika, bölcsészet terén sok termő mag elhíntője volt. Irányt jelölt a jövőendő ifjúságnak, munkateret a szunnyadó erőknek. Az eredmény? Ott vannak a bizonyságok, élők és holtak tanui annak, hogy sok vezető erő szellemkincsei e társulat szellemétől ihlettek nagyobbra, a maradandó ideálokra törő lélek szárnyai itt próbálgatnak, itt bontakoznak ki. Ennek a társulatnak történetét akarom most megrajzolni, úgy amint egyes ifjakat évről-évre fokozatosan vezetett feljebb és feljebb, amint azután a nagyok vezették a kisebbeket, tanultak és tanítottak, lelkesültek és lelkesítettek, amint legfélétebb talizmánunkat, édes magyar nyelvünket magukba szívták és ápolták, eszményeiket védelmezték, az élő, munkás nemzeti szellemet terjesztették s — a szép, jó és igaz egyesülvén lelkökben, — megneemesedtek.

Felkelteni szeretném az olvasó lelkében azt az ifjúkori lázt, hogy aki pápai diák volt — ha csak egy órára is — élje át képzőtársulati tagságának kedves idejét, aki pedig nem volt tagja, képet alkotniasson a pápai diákság irodalmi életéről. S ha ezt a célt — ha halványan is, — de megközelítem, fáradozásom elvette jutalmát.

TÖRTÉNET.

Általános jellemzés.

A pápai ref. főiskolai képzőtársulatot 1841-ben alapította maga az ifjuság. Érezte, hogy tevékeny lélekének szüksége van térre, szüksége van olyan intézményre, melynek keretein belül saját munkássága értékét, hibáit megismerhesse. 1841—1891. év, tehát 50 év történetét nagy gonddal és szorgalommal megírta Borsos Károly, az 1890—91-ik év ifjusági elnöke; én tehát 1891-től folytatom félbenmaradt történetét 1912-ig.

Szükségesnek tartom bevezetni az olvasót abba a szervezetbe és légkörbe, amelyben mi élünk és munkálkodunk, hogy meggyőződjék társulatunk életképességéről, hogy megérezze, milyen friss közszellem táplálja a szervezetet.

A társulat szervezetének legfontosabb alkotó részét a választmány teszi. A választmány tagjai: Tanárelnök, ifjusági elnök, titkár, pénztáros, jegyző, ellenőr, háznagy, 4 könyvtáros, 5—6 bíráló, ezek együttléve intézik a társulat szellemi és anyagi, külső és belső ügyeit. Mindegyik választmányi tagnak meg van a saját munkaköre, amit az alapszabályok pontosan körülírnak. A képzőtársulat a főiskolai tanári kar fenhatósága alatt áll. A tagok a theológusokból és a gimnázium V.—VIII. osztályából kerülnek ki. E theológusokból és gimnázistákból vegyesen alakult egyesület a „Képzőtársulat“.

A pápai diák társadalmi és irodalmi élete csaknem kizárólag a képzőtársulat életével azonos. Minden

diák nemes törekvése, hogy komoly munkásság, jó versek és kiváló szavalatokkal magát a képzőtársulatban kitüntesse. Az egyébként vidám és változékony ifjuság a legnagyobb odaadással fáradozik a társulat ügyeiben.

Hadd rajzoljam meg egy gyűlés képét — hogyan nőnek az ifjak az országházba, a katedrára, a tudós asztala mellé, vagy a munkás közéletbe.

Vasárnap 11 órakor a gyűlésterem zsúfolásig megtelik. Elöl ülnek a választmányi, hátrább a munkás- és szavaló-tagok, a padosok között, a padok előtt, a kathedra körül, lázas kíváncsiságtól kipirult arccal áll sok-sok kis diák, akik még nem tagok, csak érdeklődők.

Tanárelnök, vagy távollétében az ifjusági elnök a gyűlést megnyitja. A múlt gyűlés jegyzőkönyvét a jegyző felolvassa s azt a tanárelnök hitelesíti. Ezután a titkár, a már előre kiírt bírálót felszólítja a nála kintlevő munka bírálatára. Az egy ives, vagy egy ivnél nagyobb munkát hárman bírálják. Verset gyakran versben bírálnak meg, a nagyon szép és tartalmas bírálatot a választmány megdicséri vagy érdemkönyvbe írja. A bírálók a munkát értéke szerint a következő érdemfokokra ajánlhatják: 1. érdemkönyvbe írás, 2. dicséretes, 3. egyszerűen elfogadás, 4. félretevés. Az egész társulat a legnagyobb érdeklődéssel csüng a munkán és a bírálaton. Ha a bírálat téves, joga van a választmány más tagjának a munkához hozzá szólni, de nemcsak a bírálóknak, hanem a társulati tagoknak is. Munkabírálat után, szavalat következik. Szavalatra a titkár háromszori írásbeli felszólítása után köteles a szavaló-tag szaválni, de másodszeri felszólításnál az elszavalandó költemény címét már be kell jelenteni. A szavalat után a bírálók megtárgyalják az elhangzott szavalatot. Ez teszi igazán próbára az ifjút, rögtönözve, folyékonyan és okosan kell észrevételeit közölni és bizony ha akadozik, a társulat tagjai megszólják érte. Egyik-másik egész kis méltatást mond a költemény

esztetikájáról és a szavalt nyomán kelt hatásról. Így folyik azután a gyűlés, esetleg éles vitákkal, erős eszmei harcokkal, de végül szép megértéssel végződik. És ebből haszna van mindenkinek, tanul mindenki, egyik gondolata a másik fogalmait tisztítja, az egyik szavaltata a másikat gyönyörködteti és buzdítja. De legnagyobb hatással van a kis gimnázistákra, akik minden szót, minden szavaltatot megfigyelnek, magukba szívják az élő közszellemet már korán, hogy majd idővel ők legyenek szószólói azoknak. És ne gondolja senki, hogy ezek a gyűlések a látszólagos egyformaságuk dacára unalmasak. Nem, sőt felette érdekesek. Mindenki aktív részt vesz a gyűlésen. Mindig új és új munkák és szavaltatok kerülnek elő és új gondolatokat szülnék.

Ime az ifjuság minden törekvése a képzőtársulat felé irányul, az karolja fel minden szellemi munkásságát, az rendezi ünnepéyeit is. Zárt és nyílt ünnepélyeket szokott rendezni a társulat. Zárt ünnepélyek leginkább a kiváló írók születésének vagy halálának 50—100 éves évfordulóit, hol az írók esztetikai és irodalomtörténeti működésében méltatják, verseiből szavalnak s így a nagyokat mélyebben tanulják ismerni, értők lelkesedni, emléküket megbecsülni. Nyílt ünnepélyek leginkább hazafias jellegűek. Minden évben hálával emlékezik meg az aradi vértanúkról. Évről-évre elviszi szerény, de őszinte babérkoszoruját a névtelen hősök emlékoszlopához március 15-én. E nyilvános ünnepélyek iránt a városi közönség mindig meleg érdeklődést tanúsít. Nyujtanak is a társulat tagjai mindig valami szépet, valami feledhetetlent, valami újszerűt és ha régít adnak is, de mindig tetszetősen, mindig kedvesen.

Olyan ez a mi kis világunk, ez a mi kis irodalmi társulatunk, mint a tengerszem. Visszatükrözi a nagy tenger, a nagy irodalmi élet minden mozgását, minden hullámozását, minden viharát, de szépségeit is. Feneke oly mély, mint a nagy tengeré, mely összeköttetésben

áll a kis tengerszemmel, onnan meríti életét, tartalmát. Itt láthatjuk a partjain nyíló „nefelejtset“, meg van a tavasza, s míg a tenger végtelensége elragadja a lelket, a mi kis tengerszemünk, mert átlátszó, kedvesebb. A nagy irodalmi eszmeirányok ihletik társulatunk lelkét is. Ha kilép az életbe innét valaki, nem ismeretlen terekre talál, járt azon a szép mezőn már egyszer, bár csak kis részét járta be. Virágai, illata, színe, alakja nem ismeretlen előtte, látta már azokat, csak talán szintelenebbek voltak akkor. Megérzi a társulat lelke az új irányokat, el is fogadja, ha céljait előmozdítja, kis munkás még abban a nagy épületben, de derék munkás. Majd erősödnek vállai, karjai messzebbre nőnek, hogy át tudja ölelni mindazt, ami szép. De olyan is, mint a mimoza; ha lelkét akarja bántani valami, összehuzza szirmait, csak a napsugár rezgésére tárja fel keblét.

És végzett is szép munkát. Nézzük meg csak a társulat érdemkönyveit, vagy a 10 évenként megjelenő Tavasz c. kiadását. Minden lapjáról a tiszta érzés, nemes szív, eszthetikailag művelt lélek üde lehellete árad felénk. Olvassuk el csak népdalainkat, mintha csak Petőfi lelke szállt volna ismét vissza a társulatba; költői leveleik de sok édes anyának szeretetéről beszélnek a jó fiú hangján; novelláik derűje és tisztasága mutatják, hogy van érzékük az élet szépségei iránt; csipős epigrammáik játszva javítanak.

Eszthetikai, irodalomtörténeti és történeti témáikat jellemzi a nagy körültekintés, a tiszta eszthetikai képzés és ítélőképesség, a gördülő stílus s magyaros nyelv.

Egyik-másik munka nem kis tehetség világnézetének megalapozása.

A képzőtársulati munkásság másik ágát a szavaltok teszik. E téren igazán dicséretes az eredmény. Az ötödik gimnázista már szavaltat a társulat gyűlésein s jóakaratu bírálatok figyelmeztetik az elkerülendő hibákra.

Megfigyeli a jobb szavaltókat, tanulmányozza a

költeményt s esztetikai alapon, mély átérzéssel kísérelget tovább. Ha kudarcot vall, tanítja önismeretre és önmérsékletre, a biztatás fokozza ambícióját s az elismerés szüli a jó szavalót. Volt olyan tagja a társulatnak, aki egy év alatt oda képezte magát, hogy év végén versenyszavalmati díjat vitt el. A jó szavalók azután a városi ünnepélyeken, egyéb irodalmi társulatok estélyein is szerepelnek és szívesen hallgatják, sőt gyönyörködnek szavalmataikban.

Mindez a képzőtársulat szive dobogása, vérkeringése, életnyilvánulása. Ezek a társulat lelkének mélységei és magasságai. Lássuk most már, hogyan nyilvánult, hogyan működött ez a lélek 20 éven át, a régi ideálokot hogyan őrizte meg, kiket ihletett újra meg újra, kik által működött és mennyire valósultak meg az eszmények. Köztudomásu dolog, hogy minden ilyen társulatnak van egy elnöke, kinek bölcsességére, vezetésére, utbaigazítására feltétlen szüksége van egy ily, fiatal emberekből álló társulatnak. És ebben a mi társulatunk nagyon szerencsés volt. Tanárelnökei, nemcsak elnökei, de atyjai voltak az ifjuságnak. Szerették és szeretik az ifjuságot az édes magyar hazáért, nemes ideáljaikért. Ifjak voltak, lelkök ifjuságát acélozta a cél magasztossága, együtt éreztek az ifjussággal, annak hibáit javították, szárnyait nevelték, repülni tanították. Nem szigorral, de szeretettel vezették az ifjakat, tanárok voltak a szó legnemesebb értelmében.

I.

1891—1895 októberig P. Szabó Károly, a pápai ref. főiskola irodalomtörténet tanára, elnöke a társulatnak, aki tisztségét már 1868 március 15-ike óta viseli. Borsos Károly panaszkodik, hogy az utóbbi időben hanyatlás állott be a társulat erőtlől duzzadó életében s orvoslásra nem igen talál eszközöket. Bizonyos foku

közömbösség érezhető is az ifjúságban, de nem mondható egészen élettelennek még sem a társulat működése. Néhány kiváló tag elismerésre méltó munkásságot fejt ki, de az ifjúság nagy része elmarad a munkaterről, pedig nemcsak egyes fényes talentumok kiválósága adja meg értékét a képzőtársulat munkásságának, sőt inkább e munkás közszellemnek minél szélesebb rétegekre gyakorolt hatása teszi a társulat erejét.

A társulat szervezetét az 1874-ben újra átdolgozott alapszabályok minden téren szilárd alapra helyezik. P. Szabó Károly utolsó idejében nem is történt semmi fontosabb újítás.

Ha egy nemzedék megfeledezett is kötelességéről, a következő annál lázasabban munkálkodik. Nem is lehet egy ilyen örökké ifjú, jövődöben élő társulatról megállapítani, hogy mikor érte el tetőpontját, csak az árapály jelenségét tapasztalhatjuk életében. Míg 1888—91-ig csökkent a tagok száma s a munkakedv is alászállt, 1891—95-ig lendület érezhető az előző pár év munkásságához viszonyítva. 1893-ban a tagok száma 144, évközben 80 munkát adnak be, a következő évben már 154 tagot számlál 97 évközi munkával. A munkásság számban és értékben gazdag. Bizonyos foku hidegség azonban érezhető az ifjúság részéről a társulat iránt. Kiben volt a hiba, azt talán csak az akkori tagok tudnák megmondani, a jegyzőkönyv nem világít a lelkekbe, csak következtetni lehet. Soha annyi kizárás, megrovás nem történt a társulatban, mint e pár évben. A törvény szigorúsága különösen az 1892. és 94-ik években a legkisebb mulasztásokat is könyörtelenül büntette. Vagy talán az ifjúság szemében szállt le a társulat értéke? Én nem hihetem. A pápai diáknak szinte lelki szükséglete a képzőtársulat, nélküle talán nem is volna igazi pápai diák, mert én úgy érzem, hogy a képzőtársulat lelke csókolja még az arcára is a diáknak a pápai jelleget. Eme nagy szigorúság olvasz-

totta le a tagok számát, pedig a nyolcvanas évek elején meghaladta a 250-et, a felsőbb osztályosok száma pedig 1892—94-ben is nagy volt. A tanárelnök tapintata azonban hovatovább kedvezőre fordította ezeket az állapotokat.

A társulat jövedelmét elsősorban a tagsági díjakból nyeri. Tagsági díj ebben az időben 1 frt. 30 kr. minden tag részéről, a választmány tagjai tagsági díjat nem fizetnek. Jövedelmi forrás továbbá a március 15-iki ünnepély bevétele, de e jövedelmét is 3—4, az intézet kebelében működő körökkel megosztja, csak a felülfizetések illetik meg osztatlanul a társulatot. A tiszta jövedelemből osztozott a theol. önképzőkör, az algimn. olvasókör, a zenekar, néha felváltva, 1894-ben és 1907-ben egyszerre. A társulatnak 1895 elején volt 3332·72 kor. alaptőkéje. Az évi bevétel 900—960 kor. Kiadásait a pályamunkák jutalmazása, lapok előfizetése, könyvrendelés s a könyvtár jókarban tartása teszi.

Bizony kegyes adakozók nélkül, ha élne is, nagyon szegényesen élne a társulat. S nem nyújthatna annyi pályadíjat tagjainak s oly szép könyvtár nem adhatna alkalmat a művelődésre. De látták, észrevették a nemes törekvést, felismerték társulatunkban azt a nagy irodalomtörténeti tényezőt s jószívü adományaikkal elősegítették a társulat virágoztatását s benne az ifjúság művelődését, s általuk a haza reményének megvalósulását. Dr. Darányi Ignác önmagyméltósága minden évben 60 koronát küld a társulat céljaira. S 1892—93-ban 1 darab 20 koronás aranyat is tűz ki egy hazafias történeti tárgy értekezésre „Magyarország gyors hanyatlásának okai, Hunyadi Mátyás után“. Jókai Mór, társulatunk nagynevű tagja, 1880-tól egész haláláig küldi 5 arany évi adományát, melyből a novella első és második díját fődözik. Borsos Károly, a társulat ifjusági elnöke, 1893-ban gyűjtést rendez egy létesítendő Kossuth-alap javára, a bejött összeget, 160 koronát „Kossuth-alap“ címén a takarékbba helyezik.

Az évközi munkásságot leginkább a versírás jellemzi, de prózai munka is kerül bírálatra. Verses műveik sokkal sikerültebbek, mint az előbbi korokban. Különösen a külső alak könnyedsége jellemzi ennek a korszaknak poétáit.

Sok irodalmi becsü népdalt és elegiát termel az 1891—95-ig terjedő időszak. Sőt nem túlzok, ha azt mondom, hogy egy-két abszolút becsü munka is található az érdemkönyvben. Műfordításaik is figyelemre méltók. Kétségtelen, hogy Lamperth Géza volt e korszak első poétája, több, a nép ajkán élő népdalát képzőtársulati tag korában írta. Balogh Dénes és Osvald Kálmán versenyeztek a munkásságban Lamperth Gézával. Sikertelenebb novellákkal Lamperth Géza és Nagy László ajándékozták meg a társulatot. Tudományos munkás évközben alig akad. Azonban ez a hiányosság több okból is menthető. Nevezetesen, a társulat ebben az időben sok emlékünnepelet tartott. Így 1892 november 12-én Katona József születésének 100 éves évfordulója, Szentmiklósy Alajos mese- és epigramma-író születésének 100 éves emlékünnepele. 1894-ben Jósika Miklós kiváló regényírónknak szentel ünnepelet. Ugyancsak 1894-ben Tóth Ede-emlékünnepelet rendez, majd Kazinczy és társai elfogatásának 100 éves évfordulójáról emlékezik meg. Azonkívül a szokásos március 15-iki ünnepelekek mind-mind nagyon megkivánják az ünnepelelyen szereplőktől az alapos és beható tanulmányozást.

Ének- és zeneszámok élénkítik és teszik változatosabbá a programot. A Katona-emlékünnepelelyen pl. az ifjusági elnök emlékbeszédelet mond az író felett. Majd a társulat egy másik kiváló tagja Bánk bánról nyujt magvas eszthetikai értekezést. Az író műveiből a társulat legjobb szavalói részleteket adnak elő.

Az ez idei emlékünnepelelynek van egy száma, az óda-szavalelet. Az óda megírásával a társulat legkiválóbb poétáját bízzák meg. Katona emlékezele és Jósika

emlékezete c. ódákat, valamint az 1893. és 94-iki márc. 15-iki ódát Lamperth Géza írta megbizásból. Tóth Ede emlékezetére Balogh Dénes írt megbizásból ódát, ugyancsak az ő ódáját szavalták a „Kazinczy és társai elfogatásának 100 éves évfordulóján“ „Vértanuk emlékezete“ címen. Ezek a megbizások azért voltak szükségesek, mert az egyes emlékünnepekre ódapályázatot nem tűztek ki, a március 15-iki óda beadási határideje is május 1. volt. Csak dr. Kapossy Lucián elnöksége alatt történt az az üdvös változás, hogy a március 15-iki ódapályázat határideje február 15. lett, az emlékünnepekre pedig, ha nem érkezett pályamű, más költők műveit szavalták. Így tehát a kissé furcsának hangzó „megbizásból készült költemény“ kiszorult a gyakorlatból, habár a megbizásból készült költemények gyakran felülmúlták a későbbi önként készült pályaműveket. Érthető is, hisz a képztársulat egész bizalmát helyezte a megbizottba.

A másik oka az évközi csekély számu tudományos munkásságnak akkor is az volt, ami most, t. i. hogy mindenki az évvégi pályamunkákra fordította figyelmét. Valóságos kis szellemi mérkőzés egy ilyen évvégi pályázat. Irodalomtörténeti értekezésre és történeti értekezésre 3—4 darab pályamunka is érkezik, novellára 9—10. S ha az érdemesebb megnyeri, a másik nem irigykedik. Nem! De hadd idézzem társulatunk büszkeségének 1880-ban kelt levelét, amelyben így tesz tanubizonyosságot e gyönyörű igazságról:

Jókai Mór írja: „Jó barátok voltunk mind, de ezt nem abban az értelemben kell venni, hogy összeálltunk egymást dicsérni, hanem úgy, hogy versenyeztünk egymással mindenben és mindenütt, versenyeztünk a pályázon, megmondtuk egymásnak a hibáit s örültünk egymásnak a diadalán, sikerén. Ez az igazi barátság“. És a pályatételek komoly munkát is követeltek.

Nevezetesebb pályatételek Jókai Mór élete és költői

működése. A tragikum Kemény Zsigmond regényeiben. Csiky Gergely örök törvényének eszthetikai méltatása. Bethlen Gábor, Pázmány Péter és Eszterházy Miklós politikai összehasonlítása. Vesselényi Ferenc összeesküvése. Van a főiskolában még két pályázat-csoport, egyik a főiskolai, a másik a theologiai önképzőköré. Ezek eredményeit is figyelembe véve, azt láthatjuk, hogy majdnem mindig azok nyerik a főiskolai és a theologiai pályadíjakat is, akik a képzőtársulatnál kitűntek. A bírálatokra is igen nagy súlyt helyeznek s a jó munka lelkesíti a bírálót. Balogh Dénes és Osváld Kálmán bírálatait mindig nagy tetszéssel fogadta s az utóbbiét meg is dicsérte a társulat.

Egy fontos intézményéről akarok még megemlékezni e kornak, mely míg hivatásának megfelelt, nagyon termékeny és ösztönző volt, de midőn annyira elsekélyesedett, hogy egyszerű kompilációban merült ki, üdvösebbnek látszott, ha ez az intézmény megszűnik. A székfoglalókról van szó. Azok a bírálók, kik újonnan foglaltak helyet a választmányban, tetszésük szerinti témáról értekezést irtak, s ezt az értekezést a közgyűlés előtt felolvasták. Ez mintegy a bírálói tisztségre való képesség próbaköve volt. Az érettebb ifjak komolyan is készültek e székfoglalókra, de később, midőn több bíráló választása vált szükségessé, kevésbé érdeemesek is bekerültek a választmányba, akiknek azután a székfoglalója egyszerű kompilációban merült ki. Az ifjuság nevelését szíven hordozó elnök dr. Kapossy Lucián látva, hogy ez az intézmény felszínességre, sőt idegen tollakkal ékeskedésre és erkölcsi megrontásra szolgál, a székfoglaló tartást eltörölte. Ezen intézkedése által amit a társulat az észmívelésben veszített, hatványozva nyerte vissza a jellemképzésben.

Nevezetesebb székfoglalók ebben az időben Csomasz Dezső: Madách, Ember tragédiája. Kosztolányi Zoltán: Vörösmarty, mint eposz író. Rácz Elemér: Tompa

Mihály erkölcsi ideálja regéiben. Porkoláb Gyula: Néhány szó a magyar népdalról. Csokonai és Dorottyája: Sörös Béla. — Szavalóik ebben az időben is jók, van 2—3 igen ügyes szavaló, mint Thury Zoltán, Veress István s a vigszavalatban kitűnik Csukás Endre. Teljesen sikerült szavalat ez utolsó 3 évben nincs, dicséretes azonban 8—10. 1894-ben kezd kitűnni Csomasz Dezső.

1893 március 12-én P. Szabó Károly 25 éves elnökségének emlékére diszgyűlést rendez a társulat, bevonván ünnepsége kereteibe a főiskolai tanári kart s a város intelligenciáját. Megható a tagok ragaszkodása a negyedszázadon át szeretettel, odaadó buzgalommal működő tanárelnökökük iránt. Értékes íróasztali készlettel lepik meg a meghatottságtól rebegő ajakkal köszönetet mondó ősz elnököt. Majd Lamperth Géza ez alkalomra írt verses köszöntőjét olvassák fel. A tanári kar részéről Szilágyi József igazgató üdvözölte a jubilánst. Szép tanubizonyságát adta hálájának ez alkalommal az ifjuság, nemcsak a maga, de a volt társulati tagok nevében is azok iránt, akik szívének, érzésének szárnyait nevelni, ha kellett elmetélni, de mindenkor egy nagy cél érdekében szolgálni soha nem lankadtak.

II.

P. Szabó Károly 1895-ben október havában elhalt, az ifjuság kikísérte utolsó útjára, koporsójára elhelyezte kegyelete immorteljét. Elnökké dr. Antal Géza theol. akad. tanárt választják meg.

Az újonnan épült kollégiumba költözött most át a képzőtársulat, itt folytatja azóta fényes multjához méltó jelenét. Az új elnök fontos reformok életbeléptetésével szabja meg a jövőendő útját. Látva a társulat pénztári deficitjét, azonnal a pénzügyek rendezéséhez fog, hogy biztos alapon építhessen tovább. A takarékpénztári betét helyett jelzálog kölcsönre helyezte el a társulatnak

minden vagyonát s így 4°/_o-ról 7°/_o-ra ugrott a kamat. Azonkívül tetemes jövedelemre tett szert a minden 10 évben megjelenő Tavaszból. Ugyanis a társulatnak van „Érdemkönyve“, amelybe a legkiválóbb munkákat érdekesítik, s e kiváló munkákból gyűjteményt állít össze a választmány s azt kinyomatja. A kötet címe a Tavasz. Hat ilyen Tavasz kiadványa van már a társulatnak. Ilyen Tavaszt ad ki most a társulat 300 példányban. Előfizetési felhívást bocsátanak ki s a nagy legátusok csakhamar összegyűjtik az előfizetőket. A Tavaszt nagys. Puzdor Gyula úrnak ajánlják. Közben a figyelmes és minden hiányokat pótolni akaró elnök a könyvtár szervezéséhez fog. Az előző években is kiváló gondot fordítanak a könyvtárra, de a sok használat folytán számtalan könyv széthull, s ezeket pótolni kell. Szerencsés indítvány volt a tanárelnök részéről P. Szabó Károly könyvtárának megvétele, még gazdaságosabb annak eladása. U. i. részint kegyeletét akarta leróni boldogult elnöke iránt azáltal, hogy hátramaradt könyveit 240 koronáért megvette és úgy határozott, hogy P. Szabó Károly könyvei közül azokat, melyek a könyvtárban nincsenek meg, megtartja, a többit az ifjuság körében elárverezik. Már az első árverezésen 282 K az eladott könyvekből a bevétel. A megmaradt könyveket egy másik árverésen 60 koronáért adják el, így a vételár is megtérül s a könyveken kívül még 100 korona nyereséghez jut a társulat. Azonkívül a március 15-iki jövedelmet ebben az évben nem osztják fel, hanem könyvszerzésre fordítják. Az örömnép és a „Tavasz“ jövedelméből is könyveket hozatnak. A társulat vagyonának szerencsés, jelzálogkölcsönre, elhelyezése, s az említett gazdag anyagi források tették lehetővé, hogy ebben az évben 1020 K-t fordíthattak könyvszerzésre. A kamatok is nőttek s így az évvégi pályatételek megrövidülést nem szenvedtek. Sőt két újabb, az évközi munkásságot serkentő pályatételt tűztek ki. Az egyik dr. Antal Géza tanárelnök

bőkezűségéből, az évközben elhangzott legjobb bírálat jutalmazására 20 koronát. A másodikat a társulat tüzi ki, az évközben bíralt legjobb prózai mű jutalmazására szintén 20 koronát. Így tehát az ambíció, a nemes mérkőzés évközben is állandó feszültségben tartotta a lelkeket.

Említettem már, hogy Borsos Károly 1893-ban Kossuth-alapot gyűjt (100 K), mely összeget 200 koronára kiegészítve, takarékbba téve kamatoztatják. Ezt az összeget most a társulat saját, még takarékpénztárban lévő vagyonából 400 koronára egészíti ki. Kamatai máig is a március 15-iki ódadíjak.

A mélyre látó elnök ismerte a hiányokat, tudta az eszközöket, amelyekkel mozgásba hozza az amugy is vágyó, akaró lelkeket, így történt azután, hogy a munkásság úgy az évközi, mint az évvégi nagyon szép sikerrel végződik. Év végén minden díjra érkezett munka, népdalra pláne 60. A többiektől erősen kiváló munkás nem volt, csaknem minden pályadíjat más nyer. A szavalatok terén már a többi felett messze kitűnik Csomasz Dezső. Emlékünnepélye egy volt a társulatnak; P. Szabó Károly, volt elnöke emlékezetére rendezett bensőséggel teljes emlékünnepélyt, megemlékezve a csaknem harminc évig működő elnök érdemeiről.

Azonkívül a társulat, bár hivatalosan nem vett részt a milleniumi emlékünnepélyen, de azt a nagy leírhatatlan örömet és lelkesedést, mely eltöltötte hazánk ezredéves fennállásával, mélyen és igazán átérzi, s együtt hullatja örömkönnyeit az egész nemzettel a véráztatta, édes honi rögre. A jegyzőkönyv holt betűin át, ragyogni látom a szemeket, lángolni az arcokat, őszintén összedobogni a sziveket.

III.

Dr. Antal Géza már székfoglalójában kijelentette, hogy csak egy évre fogadja el az elnökséget. 1896-ban megvált az elnöki széktől — de nem a képzőtársulattól. Helyébe az ifjuság egyhangu lelkesedéssel dr. Kapossy Luciánt, a főgimnázium irodalomtörténet tanárát választja meg. 1896 január havában Csomasz Dezső ifjusági elnök üdvözlí az újonnan választott tanár-elnököt, aki lendületes szavakkal igéri, hogy a képzőtársulatnak mind szellemi, mind anyagi tökéjét gyümölcsöztetni fogja. Amit ígért, fényesen be is váltotta! Az új idők áramlatai között munkás és hazafias közszellemet teremtett. A multtal összevetve, egyszerre annyi szorgalmas munkást, tehetséges poétát, igazán jó szavalót egy korszak sem tud felmutatni, mint az 1900—910. évekre eső időszak. Pénzügyei a legrendezettebbek. Jelenleg 10.000 korona tőkével rendelkezik társulatunk. Csomasz Dezső ifj. elnök évvégi jelentése világít rá legfényesebben elnökünk programjára: „A társulat eddigi irányát megtartva, hogy szilárdan állhasson — az ideálistmust reális alapon kövesse.“ — De tartsunk rendet! Lássuk előbb a belső, szellemi munkásságot.

Kissé szegény, bár mennyiségben meghaladja az előző évit, de minőség tekintetében súlyedés tapasztalható. Az évvégi pályázatoknál is bizonyos fokú felszínesség érezhető, csak *számban* kielégítő.

Csomasz Dezső ifj. elnök évvégi jelentésében panaszodik is az évközi munkásság gyümölcstelen voltáról. (102 munka közül 25-öt fogadtak el.) Keresi az okát s a korszellemben találja meg. „A lázas munka — írja — mindenütt, de az ideálok oltáránál kevés a látogató. Adja azért a Muzsák istene, hogy a Muzsák oltárai ismét megnépesüljenek, hogy égjenek az oltárok tüzei minél több ifju lelkében, lobogjon fel újra és

soha ki ne aludjék az a tiszta láng, mely az örök igaz, jó és szép oltárán magasan lobogva, megnemesítve megisteníti a lelket.“

A korszellem hatását érezte a társulat közszelme. A tanár-elnökre várt a feladat, hogy új értékelés alá vegye a régi ideálokat s ami azokban örök: éljen és munkáljon a társulat közszellemében.

A pályatételek kibővítésével kezdi meg elnöki tevékenységét. Látva, hogy a társulat célját téveszti, ha idejét, erejét csupán versírásban meríti ki —, mert amint maga mondja: ez a tehetségteleneknél csak sikertelen fáradozás — új, komolyabb és szélesebb munkamezőt teremt: minden tudományszakra tűz ki pályadíjakat. Tudományos szakra pályatétel eddig csak kettő volt: irodalmi és történeti. Most esztetikai, görög vagy latin régiségtani, műfordítás, német, természetrajzi, természettani pályatételek serkentik a munkásokat. Nem is maradt el a kívánt eredmény.

Az első két évben, addig alig ismert nevek töltik be a választmányi tisztségeket. A régi munkások helyét új nemzedék váltja fel.

Az évközi munkásság évről-évre növekszik. 1899-ben 111 munka közül 88-at fogadnak el, pedig ez csak kezdete a fellendülésnek. 1905—6-ban az évközben beadott munkák közül 48 dicséretes vagy érdemkönyvbe méltó. Az évvégi pályamunkák száma 60—90 között ingadozik. Népdal néha 30—50.

Különösen az évvégi munkásság vonja magára a figyelmet tartalmasságával. Minden pályatételre érkezik munka. Nevezetesebb pályatételek a költőieken kívül: Vajda János élete és működése (Csomasz Dezső), Kemény Zsigmond regényei (Pongrácz József), Vörösmarty: Két szomszédvár esztetikai méltatása (Pap Ödön), Tóth Kálmán költészete, Jókai kálvinizmusa műveiben (Vass Vince), A francia forradalom hatása a magyar irodalomra, Petőfi családias költeményei (Kiss Géza).

Ujabbán a ma élő költők működésének méltatását tűzik ki pályatételül.

Történelemből: A Martinovics-féle összeesküvés, II. Rákóczi Ferenc törökországi élete, 1541—51 Erdély történetéből, Az 1721—23. országgyűlés jelentősége stb.

Görögből: A tragikus kardalok, Versenyjátékok, Mimnermos és a modern elégia, Goethe: „Iphigeniája és Euripides; dythirambos“ stb.

Latinból: Vergilius hatása Vörösmarty Zalán futására, A római pénzverés története, A római játékok, A római lantos költészet magyar fordításainak ismertetése.

Természetről: A víz szerepe a nagy világban, A magyar növénytani irodalom ismertetése, A szénhidrátok, A buza: növénytani és nemzetgazdasági szempontból stb.

Természettanból: A fény polarizációja, A légköri cirkulációk keletkezése s a szélrendszerek befolyása a föld klímájára, A hőre vonatkozó elméletek, A hő mechanikai equivalensének kiszámítása, Copernikus élete és működése stb.

Látható tehát, hogy az évvégi pályatételek komoly munkásságot követelnek. A pályadíjak 330—350 koronát tesznek ki. 170 korona prózára és tudományos értekezésre, a többi költői munkák jutalmazására szolgál.

Pillantsunk át röviden a képzőtársulat kiválóbb munkásain is úgy, amint időrendben feltűntek.

Kosztolányi Zoltánnal kezdődik a kiválóbb poéták sora. Nagy Vince volt méltó versenytársa. 1898-ban kezd kitűnni Czeglédy Sándor, az irodalmi versenyek minden terén sikerrel működő tagja a társulatnak. Még képzőtársulati tag korában a társulatban elfogadott, versei közül összeválogatott egy kötetre valót, melyet „Fordított és eredeti költemények“ címen kiadott. Versenytársa, bár rövid ideig Medgyasszay Vince, kinek „Ocskay László“ című balladáját, mikor a társulatban bírálták, azonnal ki is tüzték versenyszavai darabul. Halka

Sándor mellett legszebb és legtalálóbbs népdalokat Peti Sándor irt. Általában a népies hangot és érzésvilágot fejezik ki a társulat poétái. Szabó S. Zsigmond sok fordulatot, eleven műdallal ajándékozta meg a társulatot. „Első próba“ címen társulati tag korában adta ki dicséretes és érdemkönyvbe irt verseit. Szabó S. Zsigmond mellett kitünik Kiss Zoltán. Újabb időben Fazekas Mihály, Falussi József, Kis Géza, Vass Vince és Bakó Béla tünnek ki s a sort nem dicstelenül Tihanyi Kiss Sándor zárja be.

Tudományos munkásság terén Pongrácz József és Czeglédy Sándor tünnek ki leginkább. 1906—7-ben a természetrajzi munkát a bírálók oly értékesnek találták, hogy a díjat megkétszerezték. (Meinhardt Vilmos: Az aranybányászat szerepe az emberiség történetében.)

Érdemes munkásságot fejtettek ki Weltner Sándor (irod. tört.), G. Szabó Gábor, Nádasdy Benő, Székely István (tört.), Schor Ernő (term. tan.), Vajda Ernő (tört.), Vass Vince, Kiss Géza (esztetikai), Jókay Iház Miklós (tört. és fordítás), Losonczy Gyula, ki egy szindarabot irt.

1896-tól a legjobb bírálók nem 20 korona díjat kapnak, hanem az egyes újságok albumait itéli oda a társulat elismerése jeléül. Kiválóbbs bírálók: Czeglédy Sándor, Olé Sándor, Kiss Zoltán, Kádár Géza, Fazekas József; újabban nagy figyelmet keltettek Cseresnyés Sándor, Kiss Géza és Tihanyi Kiss Sándor bírálatai.

Mint említettem már, a társulatnak legnagyobb dicsősége szavalói voltak. Dr. Kapossy Lucián érdeme igazán, hogy ezekkel dicsekedhetünk. Mint tanár a gimn. V. osztályban „szavaló-órákat“ tart, kifejti a szavaltat esztétikáját, buzdítja, akiből egy kis tehetség kicsillan. Hány ember van olyan, aki az ő buzdítására kezdett komolyan hozzáfogni költemények tanulmányozásához és lett jó szavaló! Mindig észrevette egyesekben a jövő szavalóját.

Csomasz Dezső nyitja meg sorát e korszak kiváló

szavalóinak. Versenyháza Veress István. 1900—902-ben Izsák József veszi át Csomasz helyét. A vig és komoly szavazat terén egyformán nagy sikerrel működött. Mellette említésre méltó Kovács Bálint. Izsák eltávazása után Végh János sok, szép szavazata tartotta fenn a régi dicsőséget. Kitűnik mellette Nagy Béla komoly és vig szavazataival. Négy éven keresztül azután Olé Sándor és Szabó S. Zsigmond versenyeznek az évvégi „versenyszavazatok“-on váltakozó elsőbbséggel. Nagy tetszésben részestültek Siskey Imre komoly és vig szavazatai. Siskey Imre után Hidegh János tűnik ki; mellette Benedek József, hatalmas organumával. Kovács József, Keserű Géza és Szabó Imre az utóbbi évek szavalói. Újabban Várady Zoltán vig szavazatai arattak nagy tetszést. Minden dicsérő és dicsekedő szót mellőzve, álljon itt munkásságuk elismerésül: „Megtették kötelességüket!”

Röviden ennyiben foglalható össze a társulat belső munkássága. Régi dicsőségéhez újabb és újabb babérokat aratott. 1906-ban adta ki „Tavaszi“ gyűjteményét, az ifjúság munkásságának virágbokrétáját; aki olvasta, meggyőződhetett a társulat szép hivatásáról, komoly törekvéséről, alapja idealizmusáról. Egy másik kiadványa is van a társulatnak: az 1898-ban március 15-én elhangzott ódák és beszédek gyűjteménye.

Lássuk most már a nyilvános működést. 1897 márc. 15-én a pápai honleányok filléreiből vett koszorút a társulat helyezi a honvéd-émlékre. 1898-ban, mikor a király a 10 hazafi emléket szoborral örökíti meg, a társulat is aktív részt vesz az ünneplésben. Diszgyűlést tart a nagy közönség előtt, melyen a 10 „nagy“ emléket eleveníti fel.

Nagy írók és hazafiak születésének vagy halálának 100—200 vagy ötven éves évfordulóján emlékűnnepet ül a társulat. 1900—901-ben kettőt is rendez: egyiket Vörösmarty emlékére, a másik „Bethlen“-űnnepély. 1906-ban Jókai Mór emlékezetére rendez nagy ünnepélyt. Ezen

mondta el Olé Sándor egyik legszebb emlékbeszédét, Pongrácz József pedig megemlékezik Jókairól, mint pápai diákról, képzőtársulatunk „nagyjáról“, aki haláláig hálával gondolt a társulatra. 1911-ben Teleky László emlékezetére ül ünnepet, melyen Tihanyi Kiss Sándor magvas értekezésben fejtegette Teleky: „Kegyenc“-ét. Bensőséggel teljes, felette magasztos ünnepet ül, midőn Rákóczit és bujdosó társait hazahozták. Dr. Kapossy Lucián adott a közönség nagy öröme kifejezést, hogy a nagy „bujdosóknak“ annyi ideig idegen földben pihent hamvai visszatérnek az édes honi földbe. Tanár-elnöke iránt szeretetének, hű ragaszkodásának ad kifejezést a társulat akkor, midőn tanárságának 20 éves jubileuma alkalmával megjelenik az üdvözlők sorában, munkájára áldást és Isten segédelmét kívánja.

Legfontosabb és legjelentősebb ünnepe a társulatnak március 15. Ősi tradíció ez attól az időtől fogva, mikor Bocsor István, a kollégium történet-tanára maga küldte el az ifjúságot a csatába. Azóta minden évben elmegy az ifjúság a márciusi ifjakhoz, hogy tőlük hitet, erőt, honszerelmet tanuljon.

1898-ban a szabadság ünnepének 50 éves évfordulóján nagyobb keretekben üli meg a társulat március 15-ét. 14-én este fáklyásmenetet rendez. A Szélesvitzől a nagytemplomig fáklyafény mellett vonul az ifjúság. A honvéd-szobor előtt ünnepet ül. Másnap a városi színházban a városi közönség jelenlétében ének, zene és szavatelok között tölti az estét őszinte lelkesedéssel. Utánna a Griff-szálloda nagytermében nagyszerű bált rendez. Ebben az időben kéri fel a társulat Lamperth Géza, volt hírneves tagját ódairásra, ki a felkérésnek szívesen tesz eleget. Hogy az ünnepély emlékét annál maradandóbbá tegye, az elhangzott beszédeket és szavatelokat egy füzetbe kinyomtatattja s a tagoknak tagsági díj fejében kiosztja a társulat. Az 1901—2.

József, Nagy András, Sűvegh József, Szabó Imre, T. Kiss Sándor a főbb férfi-szereplők.

1912-ben Tóth Kálmán: „Dobó Katicá“-ját játszották, melynél sikerültebb előadással nem dicsekedhetik a társulat. Cseh-Szombathy Flóra temperamentumos Dobó Katicája mellé bájosan csoportosulnak a dalos, táncos egri „nő-katonák“: Barthalos Ilus, Horváth Irén, Hannely Marián, Hajós Elza (Bécs), Lamperth Vali, Szente Edit, Szöllőssy Mici, Prauer Lulu, Tompa Bözsike. A főbb férfi-szerepeket: Cseh-Szombathy László (Dobó), Szabó Imre (Balassi Bálint), Tihanyi Kiss Sándor (Homonnai), Besse (Hegedüs) játszák.

1903-tól kezdve rendez a társulat ünnepélyt a honvéd emléknél; az ifjúsági elnök emlékbeszédet mond a nap jelentőségéről, a pályadíjat nyert ódát szerzője, vagy megbízottja elszavalja és a „Talpra magyar!“ esküszavai után megkoszorozza az ifjúság a szobrot.

1899-től minden évben ünnepélyt rendez október 6-án az aradi vértanúk emlékére. 1898-ban az állami polgári leányiskola március 15-iki koszorujának szalagját a társulatnak ajándékozza, hogy azt a társulat ünnepélyein felhasználhassa, de oly kikötéssel, hogy a tulajdonjog a leányiskoláé. Ime két, ideális látkörben nevelkedett ifjúság; az egyik gyöngédsége növeli a másik idealizmusát.

A március 15-iki ünnepélyek sikerét jórészt kegyes pártfogóknak köszönhetjük. 1903-ban „Rodostó“ előadásához Lamperth Géza Budapestről küldi a szükséges ruhákat. Szalkay Lajos volt székesfehérvári—pápai szinigazgató minden évben ellátta a társulatot a március 15-iki szindarabhoz szükséges ruhákkal. Kis Tivadar úr odaadó fáradozással bonyolítja le a jegyek eladását. Kovács Kálmán honvéd huszár százados úr ma is szívesen bocsátja rendelkezésére ruhatárát az ifjúságnak, úgyszintén gr. Széchenyi Tivadar főhadnagy úr is.

Amint láttuk, a kifelé való törekvés ebben az időben erős lendületet vesz; ezt fokozza az, hogy a különböző irodalmi társulatokba alapító tagnak lép be a társulat.

1898-ban belép társulatunk alapító tagul a „Magyar Prot. Irodalmi Társaság“-ba, valamint a „Magyar Képzőművészeti Társaság“-ba 200—200 kor. tagsági díjjal. 1899-ben „A nagyszalontai Arany-émlék egyesület“-be, szintén ebben az évben az E. M. K. E.-be. 1900-ban „A természettudományi társulat“ alapító tagja lesz. 1905-ben a Kisfaludy-társaság alapító tagjai sorába veszik fel. Ami a társulat szervezetét illeti, szintén nagy újjításokkal erősödött. 1900—1901-ben a tisztviselői kar a háznagyi állással bővült, 1902-ben törlik el a székfoglaló értekezést a már említett okok miatt. Majd az alapszabályokat revideálják s 10 pont megváltoztatásával s néhány betoldással újra kinyomatják. Dr. Kapossy Lucián tanár-elnök indítványára „dicséretes“ és „elvetés“ fokozat között a „részben sikerült“ fokozatot állítják fel.

Említettem már, hogy a társulat nemes szívű adakozók bőkezősége nélkül csak nagyon szerény viszonyok között élhetne. 1896-tól sok adakozónak mondhat köszönetet bőkezűségéért. Ezek sorában első helyen említem nagymélt. Darányi Ignác v. b. t. t. urat, aki minden évben 60 koronával járul hozzá a társulat folyó kiadásaihoz. Puzdor Gyula úr, amíg élt, minden évben küldött 20 koronát. Dr. Lövy Lászlóné szintén 20 koronát adományozott évenként, Körmendy Sándor 10 koronát. Csajághy Károly komáromi ügyész Balogh Dénes volt osztálytársuk emlékére gyűjtést rendez a 10 éves találkozó alkalmával 1901-ben s az összegyűlt pénzt: 150 koronát alapítvány gyanánt a társulatnak adják. Dr. Antal Géza úr meg ma sem szűnik meg jóindulatát éreztetni. Év végén pályamunkák bírálatánál szíves készséggel közreműködik, a versenyszavalatokon

évben dr. Kapossy Lucián tanár-elnök nagyon fontos újítást hoz be a március 15-iki ünnepek keretébe. A képzőtársulat fellendülését, kifelé való működését igen nagy mértékben emelték s azóta is fokozott mértékben növelik a közönség pártfogását és méltánylását, valamint az ifjuság ambícióját — a március 15-iki színelőadások. Kimondhatatlanul fontos szerepet tulajdonítok a nemes eszmének több szempontból is. Megünnepezték, igaz, azelőtt is a szabadság ünnepét, de csupa ének és szavalt volt az ifjuság nyilvános szereplése. Mig most a színelőadás által hosszabb ideig tartotta meg magának a közönséget, közvetlenül szólhatott hozzá, s ami legfontosabb, az egyes családokat azáltal, hogy kedves leányaikat a szindarabban előforduló női szerepekre megnyerte, mintegy munkás tagokul kebelébe fogadta és így az egyes családok révén a társadalmi életbe is utat talált a képzőtársulat ifjusága. Ki tudná kiszámítani ennek a társadalmi műveltségre gyakorolt hatását!

Először 1902-ben Szigligeti E.: „II. Rákóczi Ferenc fogsága“ c. darabja került színre. De csak egyes jeleneteiben, nőszereplők nélkül. 1903-ban Lamperth Géza és Géczi István: „Rodostó“ c. színművét játszotta az ifjuság. Összekötik március 15-ének megünneplését a Rákóczi-szabadságharc kezdetének 200 éves évfordulójával. A szindarab végén levő verset Lamperth Géza „Rodostó“ címmel még képzőtársulati tag korában írta (1893). A szindarab elé prologot pályázat útján Czeglédy Sándor írt. Női szereplők: Baranyay Jolán, Józsa Margit, Hammer Mici úrhölgyek voltak. Nagy Béla: II. Rákóczi Ferenc, Izsák József: Mikes, Olé Sándor: Jávorka voltak a főbb férfi-szereplők.

1904-ben Rudnyánszky Gy.: „Petőfi“ c. darabját játszották. Baranyay Jolán, Kapossy Edit, Kaszás Linka, Kis Ilonka tették kedvessé és emlékezetessé ezt az ünnepélyt.

1905-ben Kemechey E.: „Emigráns“-a keltett nagy

hatást. Kis Ilonka, Kövi Angela, Zuna Rózsika, Kolbenheier Jolán felejthetetlenek lesznek! Méltó partnereik: Olé Sándor: Braun; Székely István, Halka Sándor stb. voltak.

1906-ban a társulat mindenben, így a szindarab előadásában is a legszebbet produkálja. Herczeg Ferenc: „Ocskay Brigadéros“-a máig is dicséretére szolgál a társulatnak. Kis Ilonka: fenkölt Tisza Ilonájára, Polónyi Mariska „szép“ Dilijére, Bachó Mancsi bájos Tisza Jutkájára ki ne emlékeznek?! Kiváló férfi-szereplők: Olé Sándor: Ocskay, Székely István: Piber, Vajda Dezső: Tarics, Dénes Sándor: Ocskay Sándor.

1907-ben Jókai Mór hatalmas szindarabja a „Szigetvári vértanúk“ egész terjedelmében került színre; Kis Ilonka és Bottka Lici gyönyörködtették a közönséget. Olé Sándor: Zrinyi, Vajda Dezső: Szolimán, Siskey Imre a nevesebb férfi-szereplők.

1908-ban újra az „Emigráns“-t játsszák. Kakas Hilda, Belák Rózsika, Borsos Olga még kedvesebbé, emlékezetesebbé tették előttünk. Siskey Imre és Hidegh János a főszereplők.

1909-ben II. Rákóczi Ferenc fogsága megy Weisz Renée mesteri játékaival és Gál Ilonka bájos alakításával. Hidegh János és Benedek József a főszereplők. Kiténik még Falussy József, mint Bercsényi, Cseresnyés Sándor, mint „daliás“ Longueval s Sűveg István.

1910-ben Rodostót játsszák Belák Rózsika, Bachó Mancsi, Tompa Bözsike, Csizmadia Irénke feledhetetlen közreműködésével. Benedek József és Kovács József a méltó partnerek. A darabba beszótt táncot lejtették: Csillag Piroska, Kiss Ilus és Vilma, Lamperth Valika, Ress Irénke, Rosenberg Margitka, Szőlőssy Karola, Tóth Ilonka, Vargha Juliska úrhölgyek.

1911-ben Berczik Árpád kedves és mulatságos „Himfy dalai“ az esti ünnepély súlypontja. Bachó Mancsi, Belák Rózsika, Cseh-Szombathy Flóra alakítása teszik fölötte kedvessé e darab előadását. Kovács

József, Nagy András, Süvegh József, Szabó Imre, T. Kiss Sándor a főbb férfi-szereplők.

1912-ben Tóth Kálmán: „Dobó Katicá“-ját játszották, melynél sikerültebb előadással nem dicsekedhetik a társulat. Cseh-Szombathy Flóra temperamentumos Dobó Katicája mellé bájosan csoportosulnak a dalos, táncos egri „nő-katonák“: Barthalos Ilus, Horváth Irén, Hannely Marián, Hajós Elza (Bécs), Lamperth Vali, Szente Edit, Szöllőssy Mici, Prauer Lulu, Tompa Bözsike. A főbb férfi-szerepeket: Cseh-Szombathy László (Dobó), Szabó Imre (Balassi Bálint), Tihanyi Kiss Sándor (Homonnai), Besse (Hegedüs) játsszák.

1903-tól kezdve rendez a társulat ünnepélyt a honvéd emléknél; az ifjúsági elnök emlékbeszédet mond a nap jelentőségéről, a pályadíjat nyert ódát szerzője, vagy megbízottja elszavalja és a „Talpra magyar!“ esküszavai után megkoszorozza az ifjúság a szobrot.

1899-től minden évben ünnepélyt rendez október 6-án az aradi vértanuk emlékére. 1898-ban az állami polgári leányiskola március 15-iki koszorújának szalagját a társulatnak ajándékozza, hogy azt a társulat ünnepélyein felhasználhassa, de oly kikötéssel, hogy a tulajdonjog a leányiskoláé. Ime két, ideális látkörben nevelkedett ifjúság; az egyik gyöngédsége növeli a másik idealizmusát.

A március 15-iki ünnepélyek sikerét jórészt kegyes pártfogóknak köszönhetjük. 1903-ban „Rodostó“ előadásához Lamperth Géza Budapestről küldi a szükséges ruhákat. Szalkay Lajos volt székesfehérvári—pápai szinigazgató minden évben ellátta a társulatot a március 15-iki szindarabhoz szükséges ruhákkal. Kis Tivadar úr odaadó fáradozással bonyolítja le a jegyek eladását. Kovács Kálmán honvéd huszár százados úr ma is szívesen bocsátja rendelkezésére ruhatárát az ifjúságnak, úgyszintén gr. Széchenyi Tivadar főhadnagy úr is.

Amint láttuk, a kifelé való törekvés ebben az időben erős lendületet vesz; ezt fokozza az, hogy a különböző irodalmi társulatokba alapító tagnak lép be a társulat.

1898-ban belép társulatunk alapító tagul a „Magyar Prot. Irodalmi Társaság“-ba, valamint a „Magyar Képzőművészeti Társaság“-ba 200—200 kor. tagsági díjjal. 1899-ben „A nagyszalontai Arany-émlék egyesület“-be, szintén ebben az évben az E. M. K. E.-be. 1900-ban „A természettudományi társulat“ alapító tagja lesz. 1905-ben a Kisfaludy-társaság alapító tagjai sorába veszik fel. Ami a társulat szervezetét illeti, szintén nagy újításokkal erősödött. 1900—1901-ben a tisztviselői kar a háznagyi állással bővült, 1902-ben törlik el a székfoglaló értekezést a már említett okok miatt. Majd az alapszabályokat revideálják s 10 pont megváltoztatásával s néhány betoldással újra kinyomatják. Dr. Kapossy Lucián tanár-elnök indítványára „dicséretes“ és „elvetés“ fokozat között a „részben sikerült“ fokozatot állítják fel.

Említettem már, hogy a társulat nemes szívű adakozók bőkezűsége nélkül csak nagyon szerény viszonyok között élhetne. 1896-tól sok adakozónak mondhat köszönetet bőkezűségéért. Ezek sorában első helyen említem nagymélt. Darányi Ignác v. b. t. t. urat, aki minden évben 60 koronával járul hozzá a társulat folyó kiadásaihoz. Puzdor Gyula úr, amíg élt, minden évben küldött 20 koronát. Dr. Lövy Lászlóné szintén 20 koronát adományozott évenként, Körmendy Sándor 10 koronát. Csajághy Károly komáromi ügyész Balogh Dénes volt osztálytársuk emlékére gyűjtést rendez a 10 éves találkozó alkalmával 1901-ben s az összegyűlt pénzt: 150 koronát alapítvány gyanánt a társulatnak adják. Dr. Antal Géza úr meg ma sem szűnik meg jóindulatát éreztetni. Év végén pályamunkák bírálatánál szíves készséggel közreműködik, a versenyszavakatokon

is minden évben bíráló. 1909-ben pedig nagyobb alapítvánnyal tisztelte meg a társulatot.

1909-ben dr. Kapossy Lucián és neje Szentmihályi Ilona úrnő „Tisztviselők takarékpénztára részvénytársulat“ részvényeiből 2 drb. részvényt adományoznak. Kezelésre a főiskolai pénztárba helyezték el dr. Antal Géza gondnoksága alá.

Legújabban dr. Kóródi Simon, dr. Weltner Sándor, dr. Kőrös Endre és dr. Antal Géza Katona Iván, társulatunk volt tagja, az ifjan elhalt költő emlékére 200 korona alapítványt tettek, melynek 4°/_o-os kamatából egy tetszés szerinti legjobb lírai költeményt jutalmaz a társulat.

Lamperth Géza is támogatta társulatunkat pénzadománnyal. Két alkalommal is küldött 3, majd 2 aranyat márciusi ódára, majd kisebb, történeti háttérű költői munka jutalmazására.

Könyvadományban részesítették a társulatot: dr. Antal Géza, dr. Kőrös Endre, Makay István, Borsos István, Borsos Károly s egy ismeretlen adakozó 140 korona árú könyvet adományozott a társulatnak.

De leghálásabb tagja társulatunknak Jókai Mór, aki 1880 óta küldi 5 arany jutalmát a legjobb novellaíróknak. (Két részletbe osztották fel: 3 és 2 arany.) 1904-ig küldi a „Jókai aranyakat“. Koporsójára a társulat koszorút tétet. 1908-ban mélt. Ihász Lajosné szül. Jókay Etelka úrnő küldte meg szép levél kíséretében Jókai szokásos 5 arany jutalmát és küldi azóta minden évben. Hadd álljon itt a mult dicsőségére, a jövőndő biztatására Jókai Mórnak levele 1880-ból, amelyben gyönyörű szépen ir képzőtársulati életéről:

„... Áldott legyen a láng, mely utamra rávilágított, áldott legyen a kéz, mely arra rávezetett! Nem kértem Istentől se gyönyört, se gazdagságot, csak munkabíró erőt: — s a munkában meg lett adva a gyönyör, meg a legnagyobb gazdagság: a független,

szabad ember életmódja. Legsötétebb hálátlanság volna tőlem Isten és hazám iránt — ha pályámnak egyetlen árnyoldalára is visszaemlékezném, ha tartogatnék lelkemben mást, mint a megelégedés kéjérzetét, mikor visszanézek — egész odáig — hol a legelső novellámat megírtam.

Meg van-e még az a szőlőlugas a Klára-ház kertjében (a szőlő halhatatlan), ahol azt a borzalmas fantasztikus elbeszélést megírtam, aminek „Istenítélet“ a neve? Akkor virágzott a szőlő, a döngő méhek segítettek benne. A mű pályázatra volt szánva: ezért kellett azt titokban írni, hogy idegen szem meg ne lássa.

A „képzőtársaság“ öt arany jutalmat tűzött ki pályadíjúl: egy versre és két novellára. Mikor már be voltak adva a pályaművek, még azután is minden délután kijártam megkérdezni a növekedő szőlő-szemektől, hogy mi lesz a munkám sorsa?

A szőlő pedig savanyú volt; még várni kellett. Hárman laktunk egy szobában. Kerkápolyi Károly, Pap Dini és én. Pap Dini genialis fiú volt: tele elmésséggel; csinos könyvtárt tartott, amiből Kerkápolyi Toqueville tanulmányozta, én pedig Boz Dickens első műveit a Pickwicht klubbot. Petőfivel (akkor még Petrovics) és Orlayval csak a tanórákon találkoztunk és főképen a „képzőtársaság“ ülésein.

Milyen komoly dolog volt az!

A tagok mind teljes számmal jelen, Tarczy tanár volt az elnök. A tagok által benyújtott szépirodalmi és eszhetikai munkák kiadattak bírálatra s azután az ülésen felolvasták a művet és a bírálatot. Mindenki elmondotta rá észrevételét. A köztetszésben részesült műveket azon kitüntetés érte, hogy azokat a szerzőjük sajátkezüleg beírhatta az egyesület albumába, aminek ez volt a címe: „Érdemkönyv“. Ezekből ismét kiválogatva alakult még egy album (jó kötetnyi) a „Tavaszi“, melyet

a társulat saját költségén adott ki — s nem vett vele. E társaság tagja volt Kolmár József is, emelkedett hangú költeményeiről most is nevezetes író és Bárány Gáspár, kinek egy Walter Scottra emlékeztető magyar lovagkori s egy bibliai tárgyú (A lévita felesége című) novellája erőteljes nyelvezetével, fényes fantáziájával annyi reményre jogosított egykor.

Jóbarátok voltunk mind. De ezt nem abban az értelemben kell venni, hogy összeálltunk *egymást dicsérni*; hanem úgy, hogy versenyeztünk egymással mindenben és mindenütt: versenyeztünk az osztályban a hely elsőbbségeért; én csak harmadiknak jutottam fel (első volt Kerkapolyi, második Gondol Gábor). Versenyeztünk a nyelvtanulásban; versenyeztünk a pályázaton, megmondtuk egymásnak hibáit s örültünk egymásnak a diadalán: a sikerén. Ez az igazi barátság.

Végre eljött a várva várt nap, a pályabírák véleményének kihirdetése. Soha ünnepélyesebb nap nem lebegett előttem.

A pályabírák voltak Kovács Pál, Stettner Ignác és Tarczy Lajos. Az első pályadíjat, a két aranyat nem én nyertem el, hanem Orlay; nekem csak a második jutott, az egy arany, s az elismerő és a fényes, a magasztaló Orlaynak, nekem csak a buzdító, a jövőre való. S el kell ismernem, hogy Orlay koszoruzott novellája nemcsak jobb volt az enyimnél, de valósággal jó volt. Szép hangulat, költői ér, erőteljes nyelv, művészi alkotás egyesültek benne, míg az enyimben nem volt más, csak vad fantázia. Hanem az az egy arany s ez az aragnál drágább szó, hogy „előbbre törj“, egész életemnek irányadója lett.

„Ezt“ nem felejtettem el, „azt“ nem adtam ki soha. Pedig volt egyszer egy olyan nap az életemben, hogy nem volt több pénzem, mint az az egy arany és egész nap éheztem. „Világos“ után volt: az utfélen maradtam, kenyeret nem adtak már olyan bankjegyéért,

amilyen nekem volt: az aranyamat pedig nem adtam volna oda, ha éhen halok is. Ekkor talált rám egy jó barátom; a megmentett pálya-aranyam most is itt van az ereklyéim között. — Forgalmából kiment „devise“ kalmár nyelven — de nekem utjelző „devise“. — Azt tartják, hogy egy-egy parányi gyöngyforgács, a gyöngyérkagylóba belopózva, azt gyöngytermésre bírja ösztönözni. Ezt hiszem én a pályadijakról. Az ifjui kedély felnyilatlan kagylóban egy gyöngyforgács is alkotó ösztönt támaszthat fel.

Nem tudom van-e önöknek most képzőtársaságuk? Ha nincs, hát alakítsanak. Én megpróbálom a próba folytatását. A jövő évben és azontúl minden évben, amíg élek, kitűzök öt aranyat: amennyit mielőnk kítették: úgy, ahogy akkor tették, pályadijjul a pápai tanuló ifjuság köréből versenyre kelni szánt verses és prózai költeményekre: nem jutalom, nem díj: csak emlék gyanánt. Fogadják el tőlem, mint hálám örökségét!

Igy ír Jókai, a „régí nagyok“ egyik legnagyobbja! És a gyöngyszemek egyre hullnak. László József, a dunántúli egyházkerület főgimn. gondnoka, kir. tanácsos, kocsí lelkész 1000 koronát hagyományoz 1899—1900-ban a társulatnak, mely összeg kamata teszi ma is a hosszabb költői elbeszélés díját. 1903—1904-ben László József emlékeztető óda (Czeglédy Sándor), 1904—1905-ben László József rövid életrajza (Szabó S. Zsigmond), 1905—1906-ban hosszabb költői elbeszélés (Fejes Gábor), mind az összeg kamataiból nyerték jutalmukat.

E nagylelkű és kegyes adakozóknak is köszönhetjük, hogy a társulat ma 10.000 korona aktív tőkével rendelkezik, könyvtára pedig több mint 5500 kötet. Pedig aránylag tetemes kiadása volt a társulatnak. Csak az öt alapító tagsági díj 1000 korona. Március 15-iki jövedelmét majdnem mindig megosztotta az iskola

kebelében fennálló egyesületekkel (Theol. önk. segítő-egyesület, Tornakőr, Énekkar). 1906—1907-ben március 15-iki jövedelmének egy részét a pápai ref. templomalapra adományozta, 1912-ben a tanári özvegyek nyugdíjára. A pályadíjaknak minden reáltárgyra kiterjesztése 100 koronával növelte az évi kiadást. Évenként 280, 300 koronát oszt ki pályadíjak jutalmazására.

Könyvtárára sokat fordít. Az előirányzott évi összeg 300—400 korona. Ezt minden évben könyvvételre fordítja. Pedig gyakran az elviselt könyvek kötetése 100—150 koronára is felmegy. A heti folyóiratokat évenként bekötteti. Könyvjegyzéket 3-szor nyomatott a társulat. Könyvtára rendezésére két ízben 80, majd 30 koronát ad ki. De jövedelmi forrásai is gazdagon bugyogtak a társulatnak. Az 1906-ban tíz éves találkozóra összegyűlt volt pápai diákok 215 korona alapítványt tettek a társulat céljaira.

Jókai Mór 1898-ban a „régiekhez” intézett felhívást, hogy a társulat ügyét anyagilag támogassák. Nem lesz érdektelen, ha a felhívást egész terjedelmében közlöm, hadd lássa az is, aki nem volt társulatunk tagja, kiket és kinek nevel . . .

„Felhívás a pápai képzőtársaság egykori tagjaihoz. Ötvennyolc esztendeje, hogy a pápai képzőtársaság fennáll. Ez irodalmi egyesület hatása a magyar közművelődésre folytonos és elvitázhatatlan. Ezernél többre mehet már a száma azoknak, kik mint a pápai főiskola tanulói, a képzőtársaság tagjai voltak, kik tudományos, ethikai és eszthetikai művelődésüket innen nyerték. Mindezekhez intézem felszólításomat. A pápai képzőtársaságnak van nagy rendeltetése, de nincs legkisebb rendelkezési alapja. Én tehát felszólítom mindazokat az utódaimat, akik évtizedeken át tagjai voltak a pápai képzőtársaságnak, hogy egy ilyen rendelkezési alapra hozzanak áldozatot egy (1) koronát évenként. S minthogy magamról bizonyos vagyok, hogy annak

az egy koronának beküldését el fogom felejteni, annál-fogva az annak megfelelő tőkét (10 forintot) küldöm be a társaság igazgatójához.

Legyünk háladatosak az „Alma Mater“-hez. Adományokat Pá pára dr. Kapossy Lucián tanár-elnök nevére küldjük.

Budapest, 1898 április 6.

Dr. Jókai Mór.

E lelkes felhívásnak meg is lett a kívánt eredménye. A begyűlt összeg a társulat tőkéjét tetemes összeggel növelte.

A másik nagy jövedelmi forrást az 1906—1907. évben kiadott „Tavaszi“ tiszta jövedelme tette. Tudjuk már mi az a Tavasz, ehhez a kiadáshoz csak annyit jegyzek meg, hogy az „Érdemkönyv“-ekben még egy másikhoz is elegendő, értékes, szép munka maradt. A Tavaszt szép diszkötésben megküldi „tiszteletbeli tagjainak“ és az egyházkerület vezető nagyjainak.

A társulat tiszteletbeli vagy disztagjai az alapszabályok szerint mindazok, „akik magukat a társulat iránt jól érdemesítették“. Ezek büszkeségei a társulatnak, jóltevői, pártfogói s szívvél-lélekkal tagjai.

Tiszteletbeli tagok jelenleg : Ábrányi Emil, Antal Gábor püspök, Németh István egyházker. e. főjegyző, dr. Antal Géza, dr. Darányi Ignác v. b. t. t., Lamperth Géza, Kis Ernő, Tuba János, Baranyai Zsigmond, Ihasz Lajosné szül. Jókay Etelka úrnő; 1907—1908-ban választotta meg a társulat Eötvöst Károlyt, aki büszkén vallja magát ma is pápai diáknak s e szavakkal vette át az okiratot: „Voltam én a képzőtársulatnak rendes tagja is“.

Ugyancsak ilyen szívvél-lélekkal pápai diákot nyertünk tiszteletbeli tagul Kozma Andorban, aki „Karthagói harangok“ című költeményét a pápai diákoknak ajánlotta, a diszoklevelet pedig a következő levélben köszöni

meg, mely egy, a társulat szívébe szivdobogással belopott újabb, fényes gyöngyszem :

„Tisztelt Képzőtársulat! Kimondhatatlanul kedves örömmel s mély hálával köszönöm tiszteleti taggá választásomat. Büszkén fogadom el a kitüntetést, hogy tiszteleti tagja lehetek annak a hazánkban legnagyobb irodalom történeti nevezetességű ifjusági körnek, melynek Petőfi és Jókai valóságos munkás diák-tagjai voltak.

Fogadom, hogy megbecsülöm tagsági okmányomat, de nem érem be pusztán az örömmel, amit nekem a tiszteleti tagság okoz. A képzőtársulathoz valóban hozzátartozónak fogom magamat mindig érezni s boldog leszek, ha alkalmilag kellő módon közrehatatok abban, hogy a pápai diákság nagy és dicsőséges nemzeti és irodalmi hagyományait fenntartsuk és ápoljuk.

Bizony mondom az igazi nemes, magyar diák-szellem ott fészkel a szerény, de nagymultu vidéki kollégiumokban. Ki ne vesszen, de nem is veszhet ki a pápaiból soha. Mily gazdagodása eredt a multban a nemzet kulturális és közéletének ebből az ősi iskolából! Legyen e multhoz méltó, mindig méltó a jövőendő is!

Áldja meg az Isten a pápai kollégiumot, annak vezérlő szellemeit, a tanár urakat és a kedves, fiatal, szinmagyar pápai diákokat. Meleg szeretettel, szívbéli üdvözlettel *Kozma Andor*, holtig pápai diák.“

Sok ilyen pápai diákot édes magyar hazánkunk!

1912-ben ismét nyert két új tiszteletbeli tagot társulatunk: Gróf Tisza István és Beöthy Zsolt személyében. Hadd álljon itt az írás mesterének, az ifjuság eszményének levele is emlékeztetőül.

„Igen tisztelt Tanár Úr! A pápai önképzőtársaság választásáról szóló szíves értesítést és oklevelet nagy örömmel és köszönettel vettem. Büszke vagyok rá, hogy vén fejjel elérhettem olyan társaságba, melynek Petőfi és Jókai voltak tagjai. Fiatal

barátaimnak, akik tagtársukká választottak, nem kívánhatok sem szebbet, sem nemesebbet, sőt pályájukra üdvösebbet, mint: hogy erre a tisztességre ők is egész életükben büszkék maradjanak: akkor mindenestre méltók is maradnak. — A fiatalság szeretetével, a magyar iskola szeretetével és az irodalom szeretetével köszönöm meg ezen kitüntetést s szívből üdvözlöm úgy mélyen tisztelt tanár urat, mint az egyesületben munkálkodó ifju barátaimat. Köszönöm még egyszer az oklevelet is, valamennyi diplomám között ez az egyetlen, mely keretbe foglalva írószobámat ékesíti.

Baráti kézzszorítással, tisztelő hive

Beöthy Zsolt s. k.“

Az önképzés egyik legfontosabb részét, az olvasást illetőleg, egy külön, erre a célra berendezett olvasószoba áll a társulat tagjainak rendelkezésére, itt van a könyvtár is.

A hazai folyóiratokat és napilapokat csaknem mind járátja a társulat. Jár a Vasárnapi Ujság, Uj Idők 1910, a Budapesti Szemle, Magyar Figyelő, Huszadik Század, Kultura, Uránia, Művészet, mint tag kapja a Természettudományi Közlönyt és a Protestáns Szemlét; napilapok közül jár Az Ujság, Pesti Hirlap, Pesti Napló, Egyetértés, Budapesti Hirlap. Helyi lapok közül a Pápai Hirlap, egyházi lapok közül a Dunántúli Protestáns Lap; ifjúsági lap a Szövétnek. Legújabbán előfizetett a Sport Ujságra és Pintér Jenő szerkesztésében megjelenő: Irodalomtörténet című havi folyóiraatra.

Igy él a képzőtársulat, mondhatjuk ideális-reális alapon, így őrizzük a multat, melyen a jelen épül fel. Ha az ősök áldoztak az ideálok oltárán, mi sem vagyunk tétlenek. Meggyújtották ők a veszta-tűzet és

mi vigyázó, lelkes gonddal őrkdünk, hogy ki ne alud-
jék. Mi még mindig az ősmagyar humuszból szívjuk
erőnköt, a mult virágai nekünk ma is nyílnak, illatoz-
nak. És mi ápolgatjuk, féltő gonddal őrizgetjük azokat.
Nem törünk új utat . . . Fülünkbe, szívünkbe csendül
a régi szó : az ősök utain : „Előbbre törj !“

A főiskolai ifjusági képzőtársulat ifjusági elnökei 1891—1913-ig bezárólag.

- 1892—93—94 : Borsos Károly.
1894—5 : Balogh Dénes.
1895—6 : Rácz Elemér.
1896—97—98 : Csomasz Dezső.
1898—9 : Vargha Kálmán.
1890—900 : Jakab István.
1900—901 : Kádár Géza.
1901—2 : Medgyasszay Vince, Szűcs Lajos.
1902—3 : Izsák József, Czeglédy Sándor.
1903—4 : Végh János, Szabó S. Zsigmond.
1904—5 : Végh János.
1905—6 : Szabó S. Zsigmond, Kis Zoltán,
Olé Sándor.
1906—7 : Olé Sándor.
1907—8 : Bakó Lajos.
1908—9—10 : Falusy József.
1910—11 : Benedek József, Kiss Géza.
1911—12 : Tihanyi Kiss Sándor.
1912—13 : Szabó Imre.
-